

obchodu, ani žádnému poplatku licenčnímu. Při soli, která slouží ku konservování látek, jež snadno podléhají zkáze hnitím, a která složena jest z chemických látek, dlužno rozeznávati: Neobsahuje-li sůl tato ani sůl kuchyňskou ani koření, podléhá jako chemický výrobek dle p. s. č. 331 clu; obsahuje-li koření, stává se solí kořenou; obsahuje-li konečně sůl kuchyňskou bez koření, může ji strana odebíratí pouze proti zvláštnímu povolení a zapravení poplatku licenčního a jen ku vlastní spotřebě (výn. min. fin. ze dne 5. dubna 1890 č. 30.446 a ze dne 29. srpna 1891 č. 31.142).

XIII. Obchod solí Hallskou koupenou za 8 zl. za 1 metr. cent. jest mimo Tyroly, Vorarlbersko a některé okresy Horních Korutan zakázán a tresce se po případě jako těžký přešupek důchodkový (§§ 319, 320, 322 zák. tr. důchod.) (výn. min. fin. ze dne 8. ledna 1880 č. 28.112, Věstník, 3); rovněž obchod s bílou a šedou solí mořskou koupenou za 7 zl. 20 kr. resp. 4 zl. 65 kr. za 100 kg. u solních skladů v Dalmacii mimo tuto zemi korunní; dále obchod se solí stolní koupenou u saliny v Aussee za tarifovou cenou 9 zl. 50 kr. za 100 kg. mimo korunní země Štýrsko, Korutany, Gorici a Gradišku, Istrii, Terst a Dalmacii (nař. min. fin. ze dne 8. září 1892 č. 30.926, č. 163 ř. z.), konečně obchod s vařenou solí odebranou z úřadů solních prodejních ve Východní Haliči za tarifovou cenu 9 zl. za 100 kg. mimo Halič a Bukovinu (nař. min. fin. ze dne 11. prosince 1892 č. 219 ř. z.).

XIV. Ohledně Uher obsahuje čl. 11 zák. z r. 1868 a čl. 50 zák. z r. 1875 bližší zákonná ustanovení o solním monopolu; pro Bosnu a Hercegovinu vydán byl solní řád monopolní na základě nejv. rozhodnutí ze dne 1. dubna 1880 výnosem společného ministerstva ze dne 11. dubna 1880 č. 2073.

XV. Salinky jsou částečné poukázky zástavní, státem vydané, za které jako hypoteka zavazena jest veškerá držečnost t. zv. salin »Gmundenských« (Ebensee, Ißl, Hallstadt, Hallern, Aussee) se vším příslušenstvím movitým i nemovitým (stroje, rosolovody, varny, dílny a úřední budovy). Na základě zákona ze dne 9. července 1894 č. 156 ř. z. bylo nařízeno, že má přechodný dluh v parciálních poukázkách zástavních snížen býti ze 100 mil. na 70 mil. zl. Nař. min. financí ze dne 20. října 1894 č. 217 ř. z. a 12. prosince 1895 č. 196 ř. z. zredukován byl oběh nejprve na obnos 80 mil. zl.

XVI. Statistika.

Dle úředních výkazů obnášela cena v r. 1896 vyrobené soli kamenné, vařené, mořské a průmyslové 22,985.353 zl., tedy o 1,295.997 zl. méně, než v r. 1895. Z tohoto obnosu připadá na Halič 8,361.086 zl., na Horní Rakousy 7,109.662 zl., na Solnohrady 2,105.944 zl., Istrii 1,835.629 zl., Štýrsko 1,820.743 zl., Tyrolsko 1,121.260 zl., Bukovinu 477.479 zl. a Dalmacii 148.550 zl. V celém Rakousku zaměstnáno bylo při výrobě soli 6333 mužů, 840 žen, 433 mladistvých dělníků a 277 dětí, dohromady tedy 7.883 osob, o 538 méně než v r. 1895.

Superarbitrace viz Odvod vojenský a Povinnost branná.
Superintendence.

I. Pojem.

Superintendence v církvi protestantské jest souhrn oněch senioratů, jež sdruženy jsou pod superintendentem, jakožto společným před-

staveným ke správě, řízení a zastupování společných svých zájmů. Každý seniorát podřízen býti musí některé superintendenci a každá obec musí přináležeti buď prostřednictvím svého senioratu, buď bezprostředně k některému svazku superintendenčnímu.

II. Změna stávajících superintendencí vyloučením nebo příkázáním některých obcí nastane k žádosti dotyčných obcí po slyšení příslušných seniorátních a superintendenčních výborů vrchní církevní radou, která oznámí to současně příslušnému ministerstvu a sdělí příslušným zemským vládám. Zrušení stávajících již neb vytvoření nových superintendencí nastane k návrhu súčasťných superintendenčních shromáždění a k návrhu vrchní církevní rady prostřednictvím ministerstva nejvyšším rozhodnutím Jeho Veličenstva císaře. Toho času máme následující superintendence vyznání augspurského: Vídeňskou, hornorakouskou, českou, moravsko-slezskou s poddělením na senioráty, Ašskou bez rozdělení na senioráty; vyznání helvetského: Vídeňskou bez rozdělení na senioráty, českou a moravskou s rozdělením na senioráty; augspursko-helvetského vyznání: Lvovskou s rozdělením na senioráty. Zákonní orgánové, jimiž vykonává obec superintendenční svá práva a povinnosti, jsou: superintendent, superintendenční výbor a superintendenční shromáždění.

III. Superintendent jest duchovní představený superintendence (dioecese). Volí se ze seniorů a farářů superintendence doživotně. Právo volební přísluší superintendenčnímu shromáždění. V superintendenci augspurského vyznání vykonávají volbu jednotlivá presbyteria. Farní sídlo zvoleného jest pak po dobu jeho úřadování úředním sídlem superintendence. Superintendenční shromáždění může však stanoviti většinou dvoutřetinovou všech přítomných pevné sídlo úřední. Se zastupitelstvem farní obce, která vyvolena byla za stálé sídlo úřední, má pak od superintendenčního výboru docíleno býti dohodnutí se ohledně postavení superintendenta, jakožto faráře tamtéž. Smlouva tato vyžaduje však potvrzení vrchní církevní radou. V české superintendenci volen býti má superintendent střídavě ze západního a východního okresu seniorátního a náměstek superintendenta má po vypršení služební doby předchůdcovy vyvolen býti z onoho seniorátu, k němuž superintendent nenáleží.

O vykonané volbě zpraví vrchní církevní rada příslušné ministerstvo a vyžádá si prostřednictvím jeho nejvyšší potvrzení zvoleného. Po potvrzení císařem nastupuje zvolený ve veškerá práva a požitky superintendenta. Uvedení jeho v úřad nastane vrchní konsistoriální radou. Převzetím tohoto úřadu nemění se však postavení superintendenta jakožto faráře jeho obce; superintendent má však, vyjímaje vídeňského superintendenta helvetského vyznání, nárok na přidělení superintendenčního vikáře. Superintendentovi uložen jest dohled nad církevním pořádkem v superintendenci a přísluší mu zastupování a správa dioecese, pokud není výslovně vyhrazena superintendenčnímu výboru.

K samostatnému oboru jeho působnosti náleží tedy:

1. Jakožto vrchnímu církevnímu pastýři jest mu uloženo zjednatí sobě úplnou znalost osob, poměrů a stavu obcí jeho obvodu a seznati všechny síly, jež lze v seniorátech a obcích mu podřízených pro účely církevní v činnost uvéstí, a přispívati k tomu, aby shledané potřeby co nejrychleji a nejvhodněji byly vyřízeny. Obzvláště náleží k jeho právům a povinnostem:

a) uvádění seniorů; spolupůsobení se seniorem ku podporování úřadu farního; vrchní dohled nad úřadováním a mravy seniorů, farářů, vikářů a kandidátů; podporování seniora při jeho péči o vědecké a praktické vzdělání a bratrské vyrovnání všech neshod, zůstala-li námaha seniora bezvýslednou; udělování dovolené duchovním na dobu od 14 do 30 dnů; péče o duchovní ošetřování diaspory;

b) vysvěcování nových kostelů;

c) účastenství při úředních zkouškách kandidátů theologie (examen pro ministerio); udílení licentiae concionandi; ordinace kandidátů theologie; promíjení věku pro biřmovance, jakož i udělování církevní dispense pro sňatky v čase nedovoleném; udílení dobrého zdání o žádosti za dispens od překážek manželských, na zemskou vládu vznesené;

d) superintendentu přísluší vydávati listy pastýřské a všude ve své dioecesi kázati po předchozím zpravení faráře.

2. Jako vrchní dozorce evangelických škol své dioecese má bdíti a podporovati seniory a faráře při jich dohlížení na školy a působení na mravy učitelů, jakož i činnost jejich směřující ku zvelebení vyučování a vychovávání mládeže; též má pečovati o zakládání nových škol, další vzdělávání učitelů, odbývání učitelských konferencí, zlepšení postavení učitelů a bdíti nad jich vdovami a sirotky. Jemu přísluší vrchní dohled nad vyučováním náboženství na všech ústavech učebních jeho dioecese.

3. Jakožto duchovní zástupce své dioecese má bdíti nad právy a mírem v církvi a právy jednotlivých obcí a jich příslušníků.

4. V každé obci své dioecese má zpravidla každé tři roky odbývati, střídavě s visitacemi seniora, visitace kostelů a škol. Visitaci v obci superintendenta předsevzítí má jako náměstek.

5. Superintendent jest sprostředkujícím orgánem mezi senioráty a nejvyššími úřady církevními; má výnosy těchto ihned seniorátům sdělovati, a jest za jich provádění zodpovědným. Jemu přísluší péče o bezpečné uschování archivu superintendence a udržování jeho v pořádku. V celé této své činnosti podřízen jest vrchní církevní radě.

IV. Výbor superintendenční skládá se ze superintendenta jako předsedy, náměstka superintendentova a superintendenčního kuratora. Náměstkem jest některý z farářů dioecese, volený od superintendenčního shromáždění na dobu 6 let. Superintendenčním kuratorem jest pak světský člen superintendenčního shromáždění, volený tímto na 6 let; nesmí však býti současně seniorátním kuratorem. Kromě náměstka superintendentova a superintendenčního kuratora voliti má shromáždění superintendenční ještě náhradníky jejich, témuž stavu příslušící, kteří, naskytla-li se překážka neb byl-li při disciplinárním řízení ten který řádný člen vyloučen, nastupují na jich místo. Náměstek superintendenta, seniorátní kurator a jich náhradníci zastávají svůj úřad bezplatně a mohou po uplynutí jich doby úřadování opětně býti zvoleni. Náměstek superintendenta a jeho náhradník musí býti potvrzení ministrem. Výbor superintendenční vede v oboru působnosti jemu výslovně přikázaném správu dioecese a rozhoduje ve všech případech většinou hlasů.

Zvláštní obor jeho působnosti tvoří:

1. ohledně obcí další projednávání při zakládání filiálních a nových obcí farních a školních; rozhodování o vyfaření a přifaření jednotlivých míst a jich částí; kde jest třeba, rozhodování v II. instanci;

2. ohledně seniorátů rozhodování v I. instanci o stížnostech mezi seniorem, seniorátním výborem a seniorátním shromážděním a disciplinární pravomoc v I. instanci proti členům seniorátních výborů.

3. ohledně superintendenčního shromáždění připravování předloh, jež mají se mu předložiti a provádění jeho usnesení;

4. správa fondů, které přísluší superintendenci jakožto takové.

Superintendenční výbor povolává se k nutným schůzím předsedou zpravidla do jeho sídla úředního. Oni členové, kteří nebydlí v místě, kde schůze se odbývá, obdrží přiměřenou náhradu nákladů spojených s cestou a pobytem v místě schůze.

V. Superintendenční shromáždění sestává

1. ze superintendenta a ostatních členů superintendenčního výboru;

2. ze seniorů diecese a seniorátních kuratorů;

3. ze dvou farářů a dvou světských členů seniorátního shromáždění, které toto ze svého středu volí;

4. nachází-li se v diecesi evangelická theologická fakulta ze zástupce dotčeného vyznání, kterého volí sbor profesorský ze svého středu;

5. nalézá-li se v diecesi střední škola (ústav učitelský) dotčeného vyznání, ze zástupce dotčeného vyznání, voleného sborem profesorským ze svého středu, avšak s tím obmezením, že nalézá-li se v diecesi více ústavů učebních dotčeného druhu, nesmí sbory učitelské voliti dohromady více než 2 členy;

6. z vyslance, kterého volí definitivně ustanovení evangeličtí učitelé mužského pohlaví veškerých evangelických škol měšťanských a národních ze svého středu;

7. vídeňská obec augspurského vyznání vysílá jednoho duchovního a jednoho světského zástupce, voleného presbyteriem této obce. Kde není superintendence dále dělena na senioráty, sestává superintendenční shromáždění ze zástupců v odst. 1. a 4. jmenovaných, ze všech farářů diecese, ze světských zástupců, jichž počet rovná se počtu farářů a kteří voleni jsou presbyteriemi.

1. Obor působnosti.

Superintendenční shromáždění radí a usnází se o společných záležitostech zastoupených jím seniorátů a obcí, zvláště však

a) přísluší jemu jednání o stížnostech na superintendenta a superintendenční výbor; usnesení svá zašle vrchní konsistoriální radě;

b) zkoumání a schvalování účtů vedených o správě fondů a nadání, která superintendenci jakožto takové přísluší. Sestaviti má předběžný rozpočet vydání superintendence, starati se o zakládání a rozmnožování fondů ku podporování farářů, vikářů a učitelů, kteří stali se ke službě neschopnými, jich vdov a sirotek, raditi a usnáseti se o prostředcích ke krytí těchto vydajů. Za tím účelem usnésti se může také shromáždění o obecních přirážkách;

c) superintendenční shromáždění volí funkcionáře v odst. III. uvedené a zástupce své ke generální synodě a jich náhradníky. Světský člen výboru podrží svěřený mu mandát až do nejbližšího sejítí se superintendenčního shromáždění, třeba by i pominul jeho mandát jako presbytera;

d) superintendenční shromáždění usnází se o času a místě nejbližší schůze.

2. Shromáždění s volává superintendent, oznámiv to současně vrchní církevní radě. Shromáždění předsedá superintendent, a je-li tento zaneprázdněn, superintendenční kurator neb náměstek superintendenta.

3. Usnesení shromáždění jsou teprve tehdy vykonatelnými, nebyla-li vrchní církevní radou při vyřizování protokolu v odpor vzata. Neodporují-li usnesení žádným zákonům, ani světským ani církevním, má býti protokol vrchní konsistoriální radou schválen. Po schválení má superintendent usnesení prostřednictvím vrchní konsistoriální rady oznámiti ministerstvu a protokol aneb aspoň usnesení seniorátům a presbyteriím diecese sdělit a může o nich také zprávu podati ostatním superintendencím. Usnesení týkající se církevního zákonodárství neb vůbec oboru působnosti generální synody mají výborem superintendenčním prostřednictvím vrchní konsistoriální rady předložena býti nejbližší generální synodě.

4. Členové shromáždění, kteří nebydlí v místě, kde shromáždění se odbývá, obdrží diety a náhradu útrat cestovních.

Svádění k trestným činům.

I. Ohledně svádění k trestným činům rozeznává trestní zákon, zda-li svádění mělo výsledek, či zůstalo-li bez výsledku. V prvním případě jest spoluvinou v dotyčném deliktu (§§ 5 a 239 tr. z.), v případě druhém však tvoří zvláštní trestný skutek, na který stanoven jest týž trest, jakým se stíhá pokus dotyčného trestného činu. K pokusu svádění k nějakému zločinu náleží dle všeobecného znění § 9 tr. z. všechny případy, kde působení svůdce nemělo výsledku, zejména případy, kde vyzvaný k zločinu vůbec se nedal pohnouti, nebo k jeho spáchání již byl odhodlán nebo ku zločinu sice se dal pohnouti, avšak opět dobrovolně od jeho provedení upustil nebo konečně v době prozrazení ještě nepředsevzal žádného skutku ke skutečnému vykonání zločinu vedoucího. § 9 tr. z. tedy předpokládá, že někdo, tedy určitá osoba a sice »k nějakému zločinu« tedy k určitému skutku známky zločinu majícímu jiného svěsti se snažil (Herbst, str. 97). Totéž platí o svádění k přečinům a přestupkům (§ 239 tr. z.). Z ustanovení, že bezvýsledné svádění má býti stíženo trestem, jaký jest stanoven na pokus, dále plyne, že návodce, který sám způsobil bezvýslednost svého svádění a tudíž spáchání trestného skutku sám ze své vůle zamezil, jest beztrestný. Pokus svádění nepozbývá však povahy samostatného deliktu, jestliže ze dvou sváděných osob jedna svoje spolupůsobení odepře, druhá však trestný skutek dle návodu vykoná (roz. ze dne 5. října 1877 č. 9649, sb. 157).

II. Zvláštní případy svádění.

1. Svádění ku zneužití moci úřední.

Tohoto zločinu se dopouští ten, kdo civilního nebo trestního soudce, státního zástupce nebo při udělování služeb nebo rozhodování veřejných záležitostí jakéhokoli úředníka dary snaží se svěsti ke strannosti nebo ku porušení jeho úřední povinnosti, ať již úmysl jeho směřoval ku prospěchu vlastnímu nebo ku prospěchu osoby třetí a ať úmyslu tohoto bylo dosaženo čili nic (§ 105 tr. z.; srv. čl. Moc úřední). Takové svádění stíhá se žalářem od 6 měsíců do 1 roku, při obzvláštní lsti a skutečně způsobené značné škodě těžkým žalářem od jednoho do pěti let. Kromě toho připadá dar nabízený nebo skutečně složený místnímu ústavu chudých. Každé jinaké svádění dary ke strannosti nebo ku porušení povinnosti úřední, nedopustí-li se úředník tím zločinu zneužití moci úřední, nemá-li tedy tento